

HERDENKING

4 mei herdenking 2026
Gedichten en gedachten door deelnemers
workshops BSPU en leerlingen van de Praktijkschool,
Vakcollege Thamen en het Alkwin Kollege

De diversiteit in de gedichten en verhalen in deze bundel weerspiegelt ons individuele herdenken.

In deze editie treft u bijdragen aan van

- leerlingen van de brugklassen en havo 1 van het Alkwin Kollege
- deelnemers aan de maandelijkse schrijf- en dichtworkshops van het Boek- en SchrijfPlatform Uithoorn (BSPU),

Dank aan alle inzenders.

Onze speciale dank gaat uit naar

- Amanda ten Cate, dorpsdichter, voor haar bijdrage
- voormalig dorpsdichter Peter Borghaerts voor zijn inzet
- het 4 mei-comité De Kwakel
- het 4 mei-comité Uithoorn
- Bibliotheek Amstelland

Ben Voorend

Coördinator BSPU

Kijk voor onze activiteiten op www.bspu.nl

Foto voorblad: Martin van Dalen (Uithoorn)
 Paparazzi Media (De Kwakel)

Inhoudsopgave

Voorwoord door burgemeester		pag. 4
Waar de wind	Amanda ten Cate	pag. 5
Kruis-woord	Michael Pantlin	pag. 6
Het Nu	Michael Pantlin	pag. 7
4 mei op de Dam	Paula Schulte	pag. 8
4 mei	Marja Gijben	pag. 9
Laten we leren	Ben Voorend	pag. 10
Kaarsjes	Michael Pantlin	pag. 11
Gedichten Brugklassen Alkwin Kollege		
-Vrijheid verliezen		pag. 12
-Keuzes		pag. 13
Herdenking	Joke Harte-Bosma	pag. 14
Leer van de geschiedenis	Marjolein Koster	pag. 15
Patroon	Chris Treffers	pag. 16
Wij wisten het toch	Henk Op 't Einde	pag. 18
Geschiedenis leren, begrijpen-	Gisèle van Dokkum	pag. 20
De ijscoman	Bas van Brakel	pag. 21
Gedichten Havo1 Alkwin Kollege		
-Een vlinder		pag. 22
-Pieter		pag. 22
-Vrijheid		pag. 23
Verandering	Veronie Humalda	pag. 24
In puberplantsoen	Marcel Harting	pag. 25
Zwijgen kan niet meer	Esther van der Klis	pag. 26
Vrijheid, een hele klus	Gert de Vries	pag. 28
De dood neemt en geeft	Monique Binda	pag. 29
De oorlog in mij	Claudia Terhorst	pag. 30
Zijn baret	Iris Soerel	pag. 32
De geschiedenis begrijpen	Lisette de Groot	pag. 34
Wat is oorlog?	Netty van der Weijden	pag. 35

Voorwoord burgemeester

Vandaag herdenken we alle Nederlandse oorlogsslachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog of daarna in oorlogssituaties en bij vredesoperaties.

Ook voor deze editie zocht het Boek- en SchrijfPlatform Uithoorn (BSPU) contact met het middelbaar onderwijs, want ook jonge mensen hebben redenen om te herdenken en om zich zorgen te maken over de toekomst.

Leer van de geschiedenis was het thema dat het BSPU meegaf aan de dichters en schrijvers van deelnemers aan zijn workshops en de scholieren van het Alkwin Kollege, waar enkele lessen speciaal aan het thema gewijd werden.

Lees hun bijdragen en luister naar hun boodschap, want leren van de geschiedenis betekent ook: luisteren naar elkaar. Met respect van mens tot mens.

Pieter Heilieggers, burgemeester van de gemeente Uithoorn

Deze bundel wordt u gratis aangeboden bij de 4 mei-herdenking 2026 in Uithoorn en De Kwakel.

Waar de wind

Waar de wind

De tijd wegblaast

Staan wij stil

De geur van verbrand vlees

Stukgeschoten verhalen

De zon die haar licht

Schijnt op slagvelden

In het altijd zo stille parkje

Veilige havens van steen

Een brok verwoest verleden

Taptoe nou alsjeblieft

Laat geschal galmen

Voor breinen van besef

Waar de wind

De tijd wegblaast

Staan wij stil

© Amanda ten Cate, dorpsdichter

NAMEN
GROND
OFFER
BLOED

**DIT MAG NOOIT MEER GEBEUREN
WAT IS GEBEURD, IS NIET VOORBIJ**

MACHT
MOORD
NACHT
REDEN
NODEN
TREUR
EINDE
SPIJT
TRAAN
RADAR
DRONE
CHAOS

michael pantlin

Het Nu

De Geschiedenis baarde het Nu.

Wat heeft het meegekregen?

De belofte: nooit meer.

Nooit meer elkaar aanvallen.

Alleen zelfverdediging mag.

Maar het Nu zoekt de grenzen op.

Handelt niet naar de geest.

Vindt achterdeuren, omwegen.

Doet alsof de regels vervallen zijn.

Verdraait de waarheid.

De holocaust is verzonnen.

Op Dodenherdenking buigt het Nu het hoofd.

Dan kijkt het weg. Waar heen?

Het Nu is zwanger van de Toekomst.

Wat zij in zich draagt — dat kiezen wij.

© Michael Pantlin

4 mei op de Dam

Het is al enige tijd geleden, maar ik was tijdens een 4 mei herdenking op de Dam.

Tegen 6 uur zocht ik een plekje zo dicht mogelijk bij het paleis. Langs de dranghekken hadden zich al enige rijen bezoekers demonstratief gepositioneerd. Waag het niet je ertussen te dringen! Ook voor kinderen geen plek.

Vanaf mijn plekje had ik op mijn tenen staande precies zicht op de route die de genodigden zouden lopen. Zo dacht ik het ceremonieel gebeuren te kunnen volgen.

Daar verliet de stoet met hooggeplaatste genodigden inclusief het koninklijk paar het paleis

En ja hoor, meteen gingen alle armen van het publiek voor mij omhoog. Met telefoon in de hand moest het mooiste plaatje geschoten worden. Voor de rijen achter hen werd alle zicht ontnomen.

Zwaar gedesillusioneerd verliet ik na achten de Dam. Waar was het gemeenschappelijk herdenken? In stilte je gedachten laten gaan? Ik heb alleen gemopper en irritaties gehoord. Er vielen zelfs hele lelijke woorden.

Volgend jaar toch maar weer invoegen bij de stille mars in Uithoorn. Daar is het intiem herdenken en stilstaan bij het besef dat we in onze regio (nog) in vrede leven.

Je leert van je eigen geschiedenis.

© Paula Schulte

4 mei

Het is de dag van 2 minuten stilte, van herdenking, bezinning.

Als kind (en boomer) hoorde ik veel over de Tweede Wereldoorlog, zowel van mijn ouders als via school.

Er werd toen veel gesproken over “dat nooit meer”.

Doch helaas, zolang ik leef is er wel ergens oorlog op de wereld.

En de tijd waarin we nu leven geeft niet veel hoop op vrede.

En dat o.a. omdat een paar machtsbeluste mannen niet bepaald wijs zijn.

Ik ben ervan overtuigd dat 90% van de wereldbevolking gewoon in vrede wil leven.

Helaas zijn juist deze burgers meestal de slachtoffers.

De slachtoffers die we allemaal herdenken op 4 mei.

Toch blijf ik hopen op “vrede op aarde”.

© Marja Gijben

laten we leren

de geschiedenis leert
in alle oorlogen en conflicten
draait het niet alleen om het materiële gewin,
maar vooral om de manipulatie
door een instituut of enkeling

laten we daarom leren
van al het vergoten bloed
van onschuldigen,
van onwetende militair of burger,
en kijken naar degene die het doet

laten we daarom leren
onze geschillen bij te leggen
weg met vlaggen en vaandels!
weg met slogans en dikke boeken!
weg met krachtige leiders!

laten we daarom leren af te zien
van geschreeuw vanachter barricaden
misleid door leiders met een agenda
die zij niet met je zullen delen
omdat die het licht niet kan velen

laten we leren dat zij die hun leven verloren of gaven
opgeofferd voor idealen
meer verdiend hebben dan menselijk falen
zij hebben rust verdiend,
zouden zich niet meer in hun graf moeten hoeven draaien

laten we daarom leren
dat het niet de geschiedenis is die zich herhaalt
nee, de geschiedenis *wordt* herhaald...door de mens!
heet daarom welkom aan invoelende leiders!
en heet welkom aan een nieuwe toekomst!

laten we leren

© Ben Voorend

Kaarsjes

De klok slaat acht. Uithoorn zwijgt.

Bij de kerkt staan 171 kaarsjes. Eén voor elke gevallene.

Emma, zestien jaar, telt ze mee — maar ze weet niet wie het waren. Haar opa wel. Hij liep als kind langs 171 lege huizen. Zag 171 gaten in de gemeenschap. Begreep wat oorlog achterliet.

Onlangs nog werden ergens ver weg schoolkinderen gedood.

Een nieuwe oorlog. Nieuwe namen.

Een nieuw getal, 175— even definitief als 171.

“Waarom leren mensen het niet?” fluistert Emma.

Haar opa kijkt naar de vlammetjes.

“Dat vroegen we ons in 1945 ook af.”

De klok slaat.

175 kaarsen flakkeren.

© Michael Pantlin

Vrijheid verliezen

Oorlog is vreselijk alles gaat kapot
ik wil niet in een oorlog komen
ik ben bang om de oorlog niet te overleven
misschien komt er wel een wereldoorlog
en ben ik bang dat het mijn familie pijn doet

Geliefden verliezen is vrijheid verliezen
onzekerheid in een vreselijke oorlog
de wereld wordt steeds gekker
en het leidt tot pijn en bedrog

Ik heb nu nog zo'n leuk en lang leven
mijn vrienden zijn het belangrijkste
net als mijn hele familie
zo ben je nooit alleen

Ik maak me ook zorgen over anderen
zelfs ook die ik niet eens ken
ik wil dat de oorlogen stoppen
omdat ik ook bang, voor mijzelf ben

Als er maar niets met mijn familie gebeurt
als ik nu doodga zeg dan
tegen mijn familie dat ik zo van ze hou
ik voel me nu nog gelukkig, maar
je hebt maar één leven
doe daar iets mee.

Dit gedicht is op 14 april 2026, gezamenlijk gemaakt door Brugklas
Alkwin Kollege: Mats, Floris, Shirang, Samvidhhsai, Mitchel, Chris,
Hudayfa, Arda, Storm, Norah, Zola en Luuke

Keuzes

Overall vallen bommen
er valt niet tegen te schuilen
zouden mijn vrienden mij redden
ik wil ze niet verliezen
ik kan niet omgaan met verlies
en zou alleen maar huilen

Elke dag, keuzes maken
meteen reageren, opeens is het daar
denk goed na, niet iedereen heeft die keuzes
mensen in oorlog hebben die keuze niet
bij iedere verkeerde keuze is het klaar

Hebben wij nog een kans
om de wereld te zien zoals ze willen
of om fouten te maken die ons het leven kosten
veel mensen hebben hun leven gegeven zodat
wij hier nu kunnen zitten

Iedereen moet veilig zijn en zich fijn voelen
veilig om het juiste te doen
ik wil geen mensen verliezen
zeker niet zoals toen

Met de vrijheid om de juiste keuzes te maken
door mensen die dapper genoeg waren en
hun ene kans pakten om dapper te zijn
en door te geven aan ons
ik hoop dat wij, als het moet,
ook dan die keuze maken

Dit gedicht is op 14 april 2026, gezamenlijk gemaakt door Brugklas
Alkwin Kollege: Mats, Floris, Shirang, Samvidhhsai, Mitchel, Chris,
Hudayfa, Arda, Storm, Norah, Zola en Luuke

Herdenking

Niemand wil oorlog, we willen in vrede leven. We willen geen derde wereldoorlog.

Aan de denkwijze en uitlatingen van de wereldleiders kunnen we weinig veranderen, maar we kunnen wel goed naar onszelf kijken, goed naar elkaar kijken, naar elkaar omzien om zodoende vrede in ons eigen hart, vrede in onze eigen omgeving te krijgen.

Laten we blijven hopen.

Laten we gewoon zacht zijn voor elkaar.

© Joke Harte-Bosma

Leer van de geschiedenis

Als je iets begrijpt, kun je dan voorkomen dat de geschiedenis zich herhaalt. Een droevige conclusie is waarschijnlijk dat het niets uitmaakt of je het begrijpt, het herhaalt zich toch, omdat de mens van zichzelf de grootste vijand is.

Oorlog is heel surrealistisch. Door alle beelden, die we door alle verschillende sociale media voorgeschoteld krijgen, lijkt niets meer echt. Wat is nog waarheid als het nieuws door AI wordt gemaakt?

Pas als we zelf in het dagelijks leven worden geconfronteerd met de gevolgen, wordt het realistisch. In Corona dacht ik dat er een nieuwe wereldorde zou ontstaan. Eentje met heel veel liefde en zonder oorlog. Hoe ontzettend naïef kun je zijn?

Voor het onderkennen van de gruwelijkheden van een oorlog is veel moed nodig, veel meer moed dan de meeste mensen bezitten (mezelf inclus). Makkelijker is een nieuwsdieet en hopen dat je zelf niet wordt getroffen. En als je het ongeluk hebt in een oorlog terecht te komen, hopen dat het lukt om te overleven.

Maar toch moeten we het over de oorlog hebben, doodzwijgen is geen optie. De vrijheid vieren en het erover hebben, over hoe we die vrijheid kunnen behouden, want het is altijd leuker om vóór iets te zijn dan tegen.

© Marjolein Koster

Patroon

Romeinen geloofden in het recht van de sterkste. Het veroveren van gebieden bracht de legeraanvoerders persoonlijk voordeel en bracht Rome economisch gewin en veiligheid.

Door de eeuwen heen waren er steeds macho's die graag grondgebied veroverden. Hannibal trok met olifanten de Alpen over en Dzengis Khan veroverde een kolossaal imperium.

In Noord-Amerika zijn de Britten na de Onafhankelijkheids Oorlog verdreven en in Zuid-Amerika heeft Francisco Pizarro huisgehouden. Napoleon heeft in Europa gebieden bezet tot hij zijn Waterloo vond. In Afrika hebben onlusten vanaf 1994 in Jemen honderduizenden mensenlevens gekost. Op dit moment vechten Poetin, Netanyahu, Trump en de ayatollahs om hun wil aan anderen op te leggen.

Door de eeuwen heen zien we steeds hetzelfde terugkerend patroon: het recht van de sterkste.

De wereld is niet lief en de mens heeft eigenschappen die tot een 4-mei herdenking leiden.

Na de bloedig verlopen WO-II werd de Verenigde Naties opgericht. Deze organisatie zou in goed overleg binnen de 193 lidstaten voor vrede en veiligheid zorgen.

Er zijn de laatste 100 jaar nieuwe maatschappelijke en sociale verbanden bedacht. Denk aan Lenin, de man die de enorme klassenverschillen wilde beslechten, denk aan de collectieve kibboets in Israël. Denk aan de Bhagwan gemeenschappen. In Nederland testten we zoiets met de communies, een vredelievende samenlevingsvorm.

Dat was een overwegend somber relaas.

Als ik de mensen in de ogen kijk die dierbaren verloren hebben dan voel ik hun behoefte hun verloren dierbaren te gedenken. De lieden die dat leed veroorzaakt hebben, maakten een denkfout. Het 'de sterkste zijn' geeft geen rechten, maar verplichtingen.

De wereld is de plek waar wij leven. Er zullen altijd mensen zijn die anderen willen laten lijden omdat ze hun ego willen voeden, net zoals er mensen zijn die voor anderen iets goeds willen doen.

Wat altijd kan, is de mensen om ons heen helpen zo goed als we kunnen.

Als er iemand is die een groter doel wil dienen, iets wil doen buiten de eigen kring, dan kan die persoon in de politiek gaan, tot het politiekorps toe treden of in het leger gaan.

Die persoon kan toetreden tot een NGO zoals Dokters Zonder Grenzen, het Leger Des Heils of het Rode Kruis.

Anderen bewegen een patroon te doorbreken is niet simpel, anderen bijstaan ligt voor iedereen binnen handbereik. Letterlijk.

© Chris Treffers

Wij wisten het toch

Wij hebben de foto's gezien. De stapels schoenen, de lege brillen, de namen op de muren gekrast door vingers die hoopten op later.

Wij hebben de boeken gelezen, de getuigen gehoord op schoolbanken, knikten braaf met ons hoofd en dachten: nooit weer.

Maar geschiedenis fluistert niet. Ze schreeuwt — en wij zetten het geluid zachter.

Want het begon niet met kampen. Het begon met woorden.
Met *zij* en *wij*. Met een vinger die wees en een menigte die juichte.

Het begon met wetten die kropen, met kranten die zwegen, met burens die wegkeken en deuren die op slot gingen voor mensen die klopten.

Wij kennen dit verhaal. Wij hebben het bestudeerd, getoetst, beoordeeld, weggepoetst.

En nu staan wij weer aan de rand van iets dieps — herkennen de haak niet totdat hij ons grijpt.

De kinderen vragen: *Wisten jullie het niet?*

Wij wisten het. Wij wisten het toch.

© Henk Op 't Einde

Geschiedenis leren, begrijpen

Taal creëert realiteit,
taal vermaakt mensen,
taal verblijdt inwoners,
taal wisselt boodschappen uit,
taal mag kronkelen,
BruTaal?

Een Taalgids,
taalgebruik bevorderen,
communicatie toegankelijker,
of, zien we,
omgekeerde en instabiele,
Toren van Babel?

Taal kan verwarren,
taal kan broddelen,
Babylonische spraakverwarring,
broddelwerk in de,
Toren van Pisa,
FaTaal?

Wordt alles wat
recht is krom,
of, alles wat
krom is recht?
Zal het scheiden, of
zal het geschieden ...

© Gisèle van Dokkum

De ijscoman

Heeft u dat nu ook? Als u kijkt naar foto's van alledaagse dingen van toen.

Nederlanders op straat begin 1940, kleurloos zwart-wit bevroren.

Soms gewoon bij een ijscokar als bijen naar de nectar gelokt.
Moeders met zomerse jurken, pofmouwen bij de vleet.
Heren haren keurig geknipt, enkele hoog opgeschoren,
geïnspireerd door onze burens, ...ver van ons bestaan.

En toch, met kleur aangebracht, komt ooit terug naar nu.
Je stapt zo in de rij. Naarstig op zoek naar kwartjes.
Het lijkt zo gewoon, de tijd van onze ouders.

Maar plots sta je eveneens tussen de uniformen van toen,
marcherende parades met zwart rode vaandels.
Voorbodes van een ooit sinister plan.

Hoe kijken wij vandaag naar die zwart-wit beelden?
Welke schakeringen zouden wij zelf aanbrengen?
Want wat ooit kleurloos was kan zomaar vol in kleur, nu al bestaan.

© Bas Brakel

Gedichten over vrijheid en hoop door leerlingen van Havo 1 van het Alkwin Kollege:

Een vlinder

Omdat ze vrij door de lucht vliegt
Rond fladderend in de zon
Op een dag in mei
Denkend aan nectar uit haar favoriete bloem
Bang voor haar laatste dag
Had ik maar een langer leven
Nu geniet ze nog van haar leven in de vrije lucht

Selma

Pieter

Hij heeft zijn eigen eiland
Hij is veertig jaar oud
Hij denkt vaak aan de vrijheid hoe hij leeft
Op zijn eiland golft en zwemt hij vaak
Hij zou willen dat iedereen kon leven zoals hij
Hij vreest voor zijn eiland
Vrijheid is het mooiste dat er in de wereld bestaat
Dat is wat hij denkt

Pepijn Brinkhof

Vrijheid

Vrijheid moet voor iedereen mogelijk zijn
Als ik aan vrijheid denk, denk ik aan
Radwin omdat hij zijn eigen beslissingen
mag maken
Hij is in 2013 geboren
Hij is nu dertien
Hij doet leuke dingen zoals gamen
en voetballen
Hij denkt altijd aan eten en plezier
Hij wil dat iedereen blij is
Iedereen moet vrijheid kunnen hebben

Radwin

Verandering

Mijn (schoon)ouders hebben als jong volwassenen de oorlog hevig meegemaakt.

ANGST met hoofdletters.

De impact van trauma is groot. Door er niet over te praten maar diep weg te stoppen blijft het *onverwerkt*. En onverwerkte angst, pijn en destructieve patronen werken door in volgende generatie(s).

Stel je voor dat we hier meer bewustzijn op zouden krijgen? Dat kinderen hierover zouden leren op school? Jong geleerd is de basis voor oud gedaan.

Misschien zouden we dan ons eigen denken en handelen beter leren herkennen, begrijpen waar het vandaan komt en waarom.

Agressiviteit bijvoorbeeld gebeurt niet zomaar en komt vaak vanuit (onbewust) getriggerd worden op 'iets' dat in de diepte ligt. Als we dat gaan herkennen, begint verandering.

Misschien zouden we ons ook meer kunnen 'voeden' via informatiebronnen die *positief* nieuws melden. Want dat is er! Zoveel prachtige initiatieven door mooie mensen die vanuit hun hart het beste wensen én doen.

In dat positieve oplaad-stopcontact stop ik graag dagelijks mijn vinger!

GENIET met hoofdletters

In gedachten dank ik die voorgaande generatie voor onze vrijheid.

Leve onze verbinding en in echte vrijheid persoonlijke keuzes mogen maken. Juist nu.

Iedereen een mooie Bevrijdingsdag gewenst.

© Veronie Humalda

in puberplantsoen

Ik proef het nog slechts in contouren
Smaak van vlinders en hoogspanning
Mengeling van kleven en vluchten
Door mijn jonge jongensbrein

Het hoe het begon of eindigde
Het “wat nou als” en “waarom niet”
Verhuld in laaghangende bewolking
Tussen tanden des tijds erover geblazen

Ik proefde nadien in vele smaken
Kon nimmer sensatie evenaren
Van wandeling in puberplantsoen
Met jou als gids in Lipleesland

Rouwadvertentie in zwarte inkt
Brengt mij naar een avond zo jong
Jij was op zeker mijn eerste kus
Ik zo te lezen niet jouw laatste

© Marcel Harting

Zwijgen kan niet meer

Nog even een kam door mijn haar
Een laatste blik in de spiegel
Daar is ze, mijn geweten
Ze kijkt me koeltjes aan
Een stille vraag in haar ogen
Ik haal mijn schouders op
Wend me af, ongemakkelijk
Alsof mijn stem er toe doet
Het leven is al moeilijk genoeg
Ik pak mijn jas, mijn tas, ga op weg
Twee minuten, echoot haar stem
Twee minuten stilte en dan? Wat dan?
Een jaar? Nog een jaar?
Een jaar van zwijgen?
Tot het weer tijd is?
Tijd voor twee minuten?
Twee minuten stilte?
Ik zucht, beschaamd en schuld bewust
Ze heeft gelijk, de wereld staat in brand
En zwijgen? Zwijgen kan niet meer

Ik buig mijn hoofd, vouw mijn handen
Twee minuten om te herdenken
Twee minuten van stille bezinning
De doden, de gekte, krankzinnigheid van toen
Twee minuten van stilte
En dan is het tijd, de hoogste tijd
Het zwijgen, mijn zwijgen, te doorbreken
Op te staan en uit te spreken, stelling te nemen
Tegen de krankzinnigheid van nu

© Esther van der Klis

Vrijheid, een hele klus

Daar was je dan, na 9 maanden in de kleine veilige baarmoeder van je moeder lag je opeens in de grote vrije ruime wereld.

Of was jouw wereld niet zo groot en vrij?

Maar ja, Moeder Natuur zit daar niet zo mee. Dus hup, die grote wereld in...

Daarna ga je groeien. Opgroeien in een wereld, waarin vrijheid en onvrijheid is.

Op één op andere manier komt er voor jou een keuze welke kant je op kan of gaat.

Of niet. Tsja.

Wij wonen gelukkig op een klein stukje aarde waar we vrij zijn om te denken, zeggen en doen wat we willen. Mooi hoor.

Maar wat doen we eigenlijk met die vrijheid? Want die vrijheid die voor jou geldt, die geldt ook voor diegenen die vluchten uit een onvrij land of ook op zoek zijn naar een eigen woning. En dan...? Dan wordt het druk.

Dan gaan er meerdere zaken meespelen die je tot dan toe hebt mogen ervaren met gezin, familie, vrienden, school, kennissen, omgeving, sportclub, opleiding, ambtenaren, kerk, eigen karakter, enz. en ook met nare personen.

Hopelijk heeft dit alles een goed fundament bij je aangebracht waarop en waarmee je onze democratische vrijheid uit kan dragen en indien nodig kan verdedigen.

Ieder met zijn of haar talenten en mogelijkheden op welk gebied dan ook.

Meelopen in de rode-lijn-demonstratie? Of één iemand helpen?

Immers; als je er één helpt, dan help je de wereld.

Je kan van alles vinden van de rusteloze wereld, maar je kan ook bij jezelf gaan overdenken: Hoe krijg ik die vrijheid in mijzelf?

Hoort dit ook niet bij het fundament?

Tsja, in je eentje krijg je geen wereldvrede, maar het is wel een begin.

Net zoals iedere wereldreis begint met een eerste stap.

Vrijheid? Een hele klus!

© Gert de Vries

De dood neemt en geeft

Sta stil,
en kijk met gesloten ogen.
Daar waar woorden verdwalen,
waar rouw overheerst.

Op zoek naar een toevlucht
in het oog van de storm.
Daar schuilt een stilte
waar liefde geankerd is.

De dood neemt en geeft,
rauw, puur, doorleefd.
Herinneringen geven troost,
laten ademen en doen ontwaken.

In het zwijgen,
op een verlaten plek,
valt de tijd stil
en voel ik mijn kloppend hart.

Hunkerend naar jou,
in een dal van glinsterende tranen.
De bron van onvoorwaardelijke liefde,
daar ontmoeten wij elkaar.

Onveranderd zoals het was,
nu omringd door gemis.
Voel ik jou sterker dan ooit,
zo ver en toch zo dichtbij.

De liefde blijft,
omgeven door een zwarte band.
Tussen tranen straalt een glimlach,
in één hartslag ben ik bij jou.

© Monique Binda

De oorlog in mij

Mijn moeder van 89 jaar is een “oorlogskind”. Ze had net de leeftijd dat ze zich bewust was van het feit dat het Tweede Wereldoorlog was en dat de wereld waarin ze leefde niet meer veilig was.

In Amsterdam, waar zij destijds woonde met haar ouders, broer en zusjes, sloegen op een gegeven moment 's nachts de bommen in. Het gebeurde in de straat, pal voor hun huis. Pas geleden vertelde ze mij nog dat ze met het hele gezin zaten weggedoken, dicht tegen elkaar aan, in een hoek van de woonkamer.

De stroom was uitgevallen en het was donker. Ze hadden geen licht meer en er was geen tijd om nog de olielamp en een paar kaarsen aan te steken. Ze moesten eigenlijk vluchten naar de schuilkelder verderop in de straat. Maar ze konden geen kant uit. Het voelde het veiligst om op dat moment dicht bij elkaar te blijven en te bidden dat deze nachtmerrie snel voorbij ging.

De enige wat mijn moeder die nacht wenste, was dat het oorverdovende en beangstigende geluid van de oorlog ophield. Ze zou het hartverscheurende gegil van vluchtende mensen op straat nooit meer kwijtraken uit haar hoofd. De beelden van die afschuwelijke nacht staan bij mijn moeder voor eeuwig in het geheugen en op het netvlies gegrift. Het heeft haar voor altijd getekend.

De oorlog is aan mij doorgegeven en leeft ook in mij. Ik ben nu 56 jaar en ik heb inmiddels veel van deze geschiedenis geleerd. De verhalen van mijn moeder en de oorlogen die nog steeds woeden, doen mij beseffen dat vrede in de wereld nog heel ver weg is. En tegelijkertijd is het toch ook zo dichtbij.

Als we met z'n allen nu eens goed naar onszelf kijken naar wat we eigenlijk bewust en (nog) onbewust nog steeds aan het doen zijn en in stand houden. De haat, de nijd, de discriminatie! Laten we er even bij stilstaan en stel jezelf de vraag: Welke verandering kan ik zelf in beweging brengen? Welke gedragingen, patronen, overtuigingen en handelingen kan ik doorbreken? Wanneer gooien we met z'n allen

die verharde pantsers af en stemmen we af op radiozender Liefde? Te beginnen voor jezelf waar het allemaal begint, zodat het als een rivier kan doorstromen naar de ander?

Ongeacht welke achtergrond en kleur we ook hebben, we zijn allemaal mens en hebben elkaar nodig! Ik ben zelf nog steeds niet volleerd, maar ik weet inmiddels wel dat ikzelf diegene ben, die mijn eigen steentje kan bijdragen aan de verandering. En ik blijf geloven in een vreedzame, liefdevolle wereld waarin wij samen kunnen leven.

© Claudia Terhorst

Zijn baret

Zijn baret rust in mijn handen.
Stof dat zwijgt,
maar alles weet.

Verhalen die hij nooit vertelde
liggen hier tastbaar stil,
achtergelaten in een koffer
onderin de kast.

Achttien was hij
toen hij vertrok —
een jongen nog,
die zich meldde
voor een land
dat hij niet kende.

Wat dreef hem?

Vrijheid, misschien
Vrij van het gemis
dat al vroeg aan hem trok.
Vrij van dromen
die nergens heen konden.

Of gewoon de drang
om te gaan,
te vechten,
te zien
wat achter de horizon lag.

Ze gingen —
zonder te weten
wat oorlog werkelijk is.

Want oorlog is geen verhaal,
geen heldendom van papier.
Oorlog is verlies.

Een harde werkelijkheid
die zich vastzet
in alles wat overblijft.

Wat is vrijheid
voor wie nooit gevangen zat?
Wat betekent het
als grenzen je vreemd zijn?

Ik leef mijn dagen
zonder hekken,
zonder bevelen.
Ik ga en sta waar ik wil.

Vrijheid woont
in mijn hoofd,
in mijn hart —

en toch
word ik gegijzeld
door beelden
van oorlogen
die blijven doorgaan.

Ik zit hier, vandaag,
met zijn baret in mijn handen.

Vrij.

Dankzij hen
die vochten
in een oorlog
die niet de hunne was —

maar wel
onze bevrijding.

© Iris G. Soerel

De geschiedenis begrijpen

Vrijheid.

Het klinkt zo eenvoudig.

Het klinkt zo gewoon.

Maar als je de geschiedenis probeert te begrijpen,
wordt vrijheid steeds meer bijzonder.

Vrijheid is er niet zomaar.

Vrijheid is nooit gewoon geweest.

Vrijheid is het grote doel.

Voor vrijheid is gevochten.

Voor vrijheid is gestorven.

Vrijheid, het klinkt zo simpel maar is het niet.

Voor vrijheid ben ik stil.

© Lisette de Groot

Wat is oorlog?

Mijn zussen en ik zijn Boomers

dus geboren na de oorlog,

Mijn ouders vertelden

bijna niets over die jaren

wel wisten we:

Mama had eten gehaald bij boeren

in de hongerwinter

Wij moesten blij zijn met vies eten.

Papa was krijgsgevangen geweest

Joden woonden op het pleintje

en kwamen nooit buiten

Mijn nichtje was van een Canadees

Op de lagere school bij de nonnen

leerden we veel

maar weinig over de oorlog

wel bidden voor vrede!

Als er tantes op bezoek waren

hoorden we soms wat nieuws

Mama had een man

in een boom zien hangen.
Papa had in een kamp gewoond.
Er waren veel Joden dood gegaan
Duitse soldaten waren “moffen”
Canadezen waren goede soldaten.

In de bibliotheek waren boeken
over de oorlog
Toen ik die mocht lezen
begreep ik nog lang niet
hoe heftig het geweest moest zijn.
Dat duurde nog jaren
Intussen
moest mama vaak naar een rusthuis
Papa vertelde soms over de Duitse boer
waar hij mocht werken.
Op 4 mei waren we echt 2 minuten stil
Op 5 mei vierden we bevrijdingsfeest

We kregen televisie en zagen
Duitse soldaten marcheren

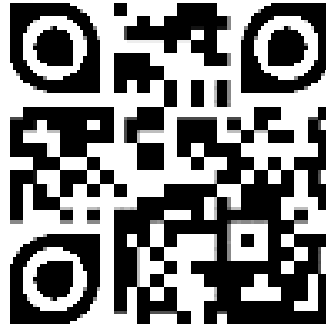
en hakenkruisen. De kampen
papa deed de televisie uit.

Mama was vaak depressief
We begrepen het niet
Pas jaren later
hoorden we van de soldaat
die mama pijn had gedaan,
van het kamp waar papa
heel erg ziek was geworden
van honger, goede vrienden en de boer.

Mijn zussen en ik zijn Boomers
dus geboren na de oorlog
Wij hebben de oorlog niet meegemaakt
Maar hebben wel de impact ervan
ervaren.
Ook al was het vrede,
voor mijn ouders was het niet voorbij!

Netty van der Weijden
April 2026

Deze bundel gedichten en verhalen wordt u aangeboden door het Boek- en SchrijfPlatform Uithoorn (BSPU)

Deze bundel kwam mede tot stand dankzij ondersteuning van

en

Stichting Cultuurplatform Uithoorn-De Kwakel